

O zamašaju dekreta Pija X. o sv. pričesti.

Euharistički je papa Pijo X. izdao dvije znamenite odluke (decretum, dekret) o sv. pričesti: prvu o »*svagdanjoj sv. pričesti*«, a drugu »*o pričesti djece*«. Ova druga nije nikakova posebna ustanova, nego samo primjenjuje prvu na djecu. Stoga ćemo ovdje ogledati samo važnost prve. Općenito se priznaje, da je ta odluka vanredno zamašna, no ipak ih ima malo, koji bi je potpuno shvatili. Pa to je lako i razumjeti. Ova odluka raspršava na daleko i široko raširene predrasude i želi nas dovesti do prave spoznaje presvete Euharistije. Ima ih veoma mnogo, koji se još ne moguše otresti tih predsuda. Ovi dakako ne mogu shvatiti, a kamo li da bi dostojno ocijenili ovu značajnu ustanovu. Ta je ustanova znamenita 1. po tom što prvotno nalaže i hoće, 2. *po istinama, koje sadržaje*, 3. *po istinama, koje su u savezu* s tim prvim dvjema točkama, a kojima papina odluka krči put.

I.

Ova odluka propisuje, da se za čestu i svagdanju sv. pričest ne smije ništa više iziskivati nego za godišnju. Neka je tko u milosti i nek ima dobru nakanu: to dostaje. Odluka želi, da bi svi vjernici po mogućnosti što češće pa i dnevno pristupali k stolu Gospodnjem. i veli, da je to želja božanskog Spasitelja i sv. Crkve. Time je otvoren put veličanstvenoj i blagotvornoj reformi. Janzenističke predsude stavljale su za čestu i svagdanju sv. pričest takove uvjete, da nije bio gotovo nitko vrijedan da se pričešćuje. Bilo ih je na tisuće i tisuće, koji su živo željeli, da bi se mogli svaki dan pričešćivati, ali im nijesu dali. Branilo se dapače i ljudima, koji su potpuno težili za savršenosti kao na pr. novacima raznih redova.

No ovom odlukom stalo se tomu po cijelom katoličkom svijetu odjedamput na kraj. Na tisuće redovnika stade sad pristupati svaki dan k stolu Gospodnjem. Ova odluka pozivaše osobito one, koji su krzmal. U Crkvi katoličkoj nastala živ pokret za svagdanju sv. pričest. I odonda se podijelilo na milijune i milijune sv. pričesti, a toga ne bi bilo, da nije izašla ova odluka. Duševni je život opet našao svoje žarište u presvetoj Euharistiji; a to je vanredno znamenito, kako će se vidjeti iz slijedećih točaka.

II.

Odluka sadržaje ove tri znamenite istine:

1. Česta i svagdanja sv. pričest nije nagrada za veliku krepost, koju smo postigli, kako se je to često do onda tvrdilo, nego je sred-

stvo i to nužno sredstvo za krepostan život. Dekret upućuje na sv. Augustina. Tumačeći ovaj prošnju u »Oče našu« *Kruh naš svagdanji* nazivlje Euharistiju nužnim i svagdanjim hljebom duševnoga života*).

Papa nas dalje upućuje na Rimski katekizam, koji pozivlje na svagdanju sv. pričest, jer duša isto tako treba ove hrane, kao i tijelo svoje. Kao što tijelo ne može ostati snažno, ako se često ne hrani, tako se ne može ni duša snažno razviti, ako se ne jača po mogućnosti svaki dan euharistijskom hranom. Prije je bilo pravilo: nastoj svini silama oko savršenosti bez česte i svagdanje sv. pričesti, pa kad je postigneš, možeš se često i svaki dan pričešćivati. No iza dekreta o sv. pričesti mora to pravilo glasiti: pričešćuj se što češće možeš pa i dnevno, da ojačaš te mogneš za savršenošću težiti i savršenost postići. Revno i kreposno življenje postade time ovisno od sv. pričesti kao od nužnog pomagala. I to je ta katolička istina u ovoj točki.

No možda će tko god prigovoriti: Pa bilo je ipak i prije mnogo kreposnih ljudi i velikih svetaca. Pomislimo na pr. na sv. Franju Asiskog. Ovi se posvetiše bez česte i svagdanje sv. pričesti. Odgovaram: kad se koji sakrament ne može primiti, dosta je, da za njim čeznemo. Onim svetim osobama bilo je skoro nemoguće da se često ili svaki dan pričešćuju, jer su bile takove prilike. No jer su svom dušom čeznuli za što užim sjedinjenjem s Kristom, svom dušom su čeznuli za sv. pričešću i osjetiše njezino duhovno djelovanje. Budući su vladala kriva načela, oni ne moguše udovoljiti želji svog srca, no kojom bi to revnošću danas učinili!

2. Uopće govoreći sv. pričest je nužna, da sačuvamo stanje milosti. U drugom se odsjeku dekreta veli o božanskom Spasitelju, kako je izrazio, da je potrebno te često uživamo njegovo tijelo i krv. Ovdje vrijede opet navedene riječi Rimskog katekizma, da duša isto tako nužno treba euharistijske hrane kao tijelo tjelesne. Kao što se dakle ne može uzdržati život tjelesni bez hrane, tako se ne može ni duševni život — stanje milosti — uzdržati bez sv. pričesti.

Mnogi su bogoslovi nijekali, da je sv. pričest nužna za trajni duhovni život i tako je taj bio sasvim odijeljen od sv. pričesti. No ova odluka želi i traži, da se to dvoje opet spoji.

Treba naglasiti, da papina odluka nauča, da je za trajni duhovni život potrebna česta sv. pričest, a ne kako su mnogi držali, da zato dostaje godišnja ili tek iznimno česta sv. pričest**).

*) »Norunt enim spiritualem alimoniam fideles, quam et vos scituri estis (govori onima, što su očekivali krštenje) accepturi de altari Dei. Panis erit et ipse quotidianus, huic vitae necessarius«. Sermo 57 in Math. M. 38 385.

***) »Ipse enim (Christus Dominus) nec semel nec obscure necessitate inuit suae carnis crebro manducandae«. »Crebro« je više puta, no ne još »često« u smislu češće sv. pričesti u tjednu. Zanimivo je, kako je Pijo X. shvatio tu riječcu. Schathoelter, župnik u Troy (Misuri) shvatio je bio »ne-

Jer je sv. pričest po ovoj odluci nužna da se uzdrži duhovni život, i jer je česta i svagdanja sv. pričest nužna, da se razvije bujan i krepostan život, to je iz ove naredbe proistekla i odluka o sv. pričesti djece. Ta baš se u njima počinje razvijati život duševni, pa je stoga nužno, da se baš djeca po mogućnosti često pričešćuju.

3. Svetu pričest treba primati pod Misom, kad je to samo moguće. Odmah na početku upozorava dekret na želju tridentskog sabora, neka bi se vjernici, koji slušaju sv. Misu, ne samo duhovno nego i sakramentalno pričešćivali. I to je veoma važna točka. Zaboravilo se, da je sv. Misa mirovna žrtva. Svi koji takovu žrtvu prinose, a to su i prisutni vjernici, treba da blaguju žrtveni dar. »Jedite svi od toga«! Tako je bilo kod posljednje večere, pa su tako radili i prvi kršćani. Istom kasnije, kad je preotela mah mlakost i nemarnost, nastade drugačije. Dekret želi, da opet bude, kako je bilo prije. Prije dekreta stavljali su druge uvjete za svećenika, koji govori Misu, a druge opet za vjernike. Time rastrgoše onaj vez, koji veže svećenika i vjernike, kad zajedno žrtvuju. Dekret taj vez opet uspostavlja. One najmanje što se traži za svetu pričest to je u svećenika kao što i u vjernika! Svećenik pak mora da vjernicima daje dobar primjer krepostna života, radi zvanja i staleža svoga i jer češće uživa žrtveni dar od kojega proistieču sve kreposti i svetost.

III.

Istine, koje dekret ne sadržaje, no koje su s njime usko spojene i kojima on pomaže, da dodu do značenja, jesu slijedeće:

1. Mi smo tako usko združeni u jedinstvu Kristova mističnog tijela, kao što je jelo sjedinjeno s onim, koji ga blaguje. Istina je ovog tijesnog sjedinjenja u novije doba odveć izbljedjela i to stoga, što se zanemarila sv. pričest, koja to sjedinjenje živo predočuje. Tko dijeli duhovni život od euharistijskog Spasitelja, koji je ovdje s nama na zemlji, taj ga sigurno ne će udružiti sa Spasiteljem nebeskim, koji je od nas daleko. I tako taj više ne može ni razumjeti, da naš duhovni život može opstajati samo u najužoj vezi s Kristom, da on nije ništa drugo nego život samoga Krista, koji prelazi na nas kao životni sok čokota na mlade izdanke. Što današnji kršćani ne razumiju, to su znali prvi kršćani, i stoga bijaše njihov život posve upućen na Euharistiju. Kad bude duhovni život opet najuže sjedinjen sa euharistijskim Spasiteljem, kako to želi ovaj dekret, tada ćemo istom razumjeti živo shvaćanje prvih kršćana, one utješne istine o jedinstvu mističnog tijela.

koliko puta u tjednu» pa je preko Msgra de Waala zapitao Pija X., da li je time izražena teška obveza pričešćati se nekoliko puta u tjednu. Dobio je dne 25. II. 1914. odgovor, da se riječ ne treba shvatiti u absolutnom nego relativnom smislu, to jest prema prilkama mjesta i osoba; za neke majke na primjer ili osobe u službi, da se pričešćuju svakih 14 dana ili jednom na mjesec; za druge opet jedamput, ili više put u tjednu.

2. *Sveta pričest je izvor svake milosti.* Ovo je prevažna stvar za duš. život. I ovu će istinu mnogi sporojevići istom s vremenom uvidjeti. Odluka skreta život duhovni na sv. pričest, i drži, da se taj može samo po njoj uzdržati i razviti. Misaon katolik pita: zašto? On želi znati dublji razlog. I treba da mu ga odmah navedemo. Na koncu konca dolaze sve milosti, koje dobivamo po drugim sakramentima, molitvi i dobrim djelima od sv. pričesti. Pa budući je ovaj vidljivi hljeb, koji ustima blagujemo, izvor svake milosti, mora ga čovjek, koji ima vidljivo tijelo, tjelesno i vidljivo primati — mora se pričešćivati. Mora svoj život milosti vezati o svetu pričest. Ta ovaj se može samo toliko uzdržati i razviti, koliko se pričešćujemo, koliko u najmanju ruku za pričešću čeznemo, jer ova čežnja nadomiješta samu sv. pričest, kad ju ne možemo primiti. Tako nas upućuje dekret na sv. pričest kao na vrelo svake milosti.

Da reknemo ukratko, od kolike je važnosti ovaj dekret: on vodi duhovni život na njegovo pravo vrelo, i u tom je spas svijeta. Jedino je u Euharistiji milost, jedino u njoj svijetlo i život, pravda i svetost, jedino u njoj je spas. Jer je čovječanstvo ostavilo ovo vrelo spasenja, zato je i upalo u bijedu i nevolju, koju s užasom opažamo na sve strane. Najprije ostavismo Euharistiju, onda Krista, zatim Boga: to je bio put užasnom ponoru. Natrag k Euharistiji! to je put iz tamnog ponora k svijetlu. Ne veli se time, da se mnoštvo bezbožnika opet pričešćuje. To ne. No katolici to moraju činiti, i to ne samo pojedinci, nego svi. Oni moraju crpiti iz toga vrela božanski život i nadčovječju snagu što više mogu. Tada će u Crkvi porasti novo jako koljeno svakog reda i staleža: seljaka i radnika, obrtnika, učitelja, profesora, učenjaka, umjetnika, političara i državnika. Svi će ovi biti zastupani u novom pokoljenju i posvjedočavat će svoje uvjerenje i pokazivati svoju snagu i kod kuće i u tvornici, u školi i na sveučilištu, u državnim uredima i u saboru. Jakom će svojom rukom izvlačiti ljudsko društvo iz ponora, u koji ga survalo bezboštvo i u kojem će bez ove pomoći jadno zaglaviti. To je htio Pije X.; tako je želio sve obnoviti u Kristu.

* * *

Dobrostitvi će čitatelj dopustiti, da na ono što sam rekao nado-
vežem tri opaske:

1.) Odluka o svagdanjoj sv. pričesti i o pričesti djece opet nam je pokazala, što znači za nas Rim. Rim je kula istine. Kršćanska bi istina malo pomalo sve više blijedila i iščeznula, da je ne štiti Rim. Kako smo daleko zašli glede istine o sv. pričesti, i kako su se inače izvrsne redovničke zadruge čvrsto držale te nastranosti! I bili bismo bezRima u toj nejasnosti ostali! Kako se uopće svuda oduzimala dušama prava hrana. Pasle su se duše na suhim, pustim pašnjacima. Tada zaori glas onoga, kojemu je Gospod rekao: »Pasi janjce moje, pasi ovce moje«, zaori glas velikog Pastira narodâ u Rimu i povede

stado svoje natrag na zelene livade i preobilne vodom potoke.

2.) Čitav katolički svijet upire sada oči na malu Nizozemsku. U toj zemlji ima samo jedna trećina katolika, no u javnom životu obnašaju najčasnije službe. Njihove organizacije cvatu, u saboru imaju gotovo trećinu, oni provode pravedne školske zakone, podižu si katoličko sveučilište, zaustavili su društveni prevrat i potporanj su vjernih protestanata. A kako su tako ojačali? Sveučilišni profesor u Bonnu Schrörs piše u članku »Hollandia docet*«): »Javni život ovoga katoličkog naroda zato je tako čist i jak, jer se napaja na zdravom vrelu duboke religioznosti i pravog, nutarnjeg crkvenog duha; crkvenog duha, koji se ne opaža toliko u velikim govorima i javnim sastancima, što mnogo truda ne stoji, nego u tihom, ali neprestanom vršenju vjerskih dužnosti. Krasne crkve pune su naroda, kad je redovita služba Božja, i to muškaraca isto tako mnogobrojno kao i ženskih. Mlado i staro, svaki naraštaj pristupa mnogobrojno i redovito k stolu, gdje se dijeli »Hljeb jakih«. Bilo je katoličkih zemalja, gdje su nekoji svećenici slabo shvaćali odluku Pija X. o čestoj i osobito o ranoj pričesti djece. No zato ima sada zemalja, koje su već kažnjene, što su prezrele milost i tuže se, da je primanje sv. sakramenata silno nazadovalo. Ovima ne pripada sretna crkva, koja cvjeta na ušću Rajne, jer je rado poslušala i sa potpunim razumijevanjem slijedila opomene Petrova nasljednika. Vjerski je život tako oživio, da su se revni svećenici usudili da narod saberu i da mu daju zatvorene duhovne vježbe te ga tako uzdignu nad obične pučke misije. I poduzeće je uspjelo, a to imaju zahvaliti samo vjerskoj naobrazbi pojedinih općina i snazi nepresahljivog izvora presvete Euharistije. Svi su staleži hrlili, muževi i žene, da se za nekoliko dana posve odijele od svijeta i da se zamisle o velikim istinama, koje se tiču njihovih duša. Prošle godine učinilo je duhovne vježbe 12.000 radnika«.

Što može biti tamo u maloj Nizozemskoj, zašto to ne bi moglo da bude i drugdje? No dakako: »Bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv. 15., 5). Ali: »Sve mogu po onom, koji me jači« (Fil. 4., 3.) po Kristu i to po euharistijskom Kristu.

3.) Dekret Pija X. i novi crkveni zakonik, koji je izašao poslije njega, daje vjernicima (can. 853), koji su u stanju milosti, pravo da se smiju svaki dan pričješćivati. U tom pravu sadržana je i dužnost. Život milosti ne daje se na krštenju i pokori zato, da ga zapustimo ili čak izgubimo. Dužni smo da ga sačuvamo i razvijamo pa smo stoga dužni da upotrebljavamo prava sredstva, a među ova spada česta sv. pričest. To je dužnost svakog pojedinca, ali i čitavog društva. Društvu treba hitne pomoći, da se spasi, i svaki katolik mora u tom sudjelovati. Spasa nema osim u euharistijskog Spasitelja, a od njega će i doći sigurno, samo ako hoćemo.

Emil Springer D. I.

*) Wochenschrift 10. marta 1923. str. 487.